

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Likelydende brev
Se vedlagte liste

Deres ref

Vår ref
09/3177- BFA

Dato
10.09.2010

Høring - Utkast til endrede forskrifter på jernbane som erstatter tillatelsesforskriften og lisensforskriften

Innledning

Samferdselsdepartementet har sammen med Statens jernbanetilsyn evaluert forskrift av 16. november 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet, samt sikkerhetsgodkjenning til å drive infrastruktur (lisensforskriften) og forskrift av 16. november 2005 nr. 1489 om tillatelse til å drive sporvei, tunnelbane og forstadsbane, samt sidespor m.m. (tillatelsesforskriften). Hensikten var å se på behovet for endringer etter at forskriftene nå har vært gjeldende i ca 5 år. I den sammenheng har tilsynet også fått innspill jernbanevirksomhetene.

På grunn av disse innspillene, samt departementets og tilsynets egne erfaringer med forskriftene, foreslås det nå endringer i lisensforskriften og tillatelsesforskriften. I lisensforskriften er det foreslått noen mindre justeringer og klargjøringer, uten at det er foretatt materielle endringer. I tillatelsesforskriften er det foretatt både mindre endringer i form av justeringer og klargjøringer samt enkelte materielle endringer. Endringene vil kunne ha enkelte konsekvenser for berørte jernbanevirksomheter *utenfor* det nasjonale jernbanenett og sidespor tilknyttet det nasjonale jernbanenett. Hovedpunktene i de foreslåtte endringene er følgende:

Lisensforskriften – (nytt navn: Forskrift om jernbanevirksomhet mv. på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneforskriften))

Lisensforskriften implementerer EØS-rettsakter og det kan derfor i liten grad foretas endringer i denne. Det er imidlertid behov for å foreta visse justeringer og presiseringer. Det er vurdert å dele lisensforskriften i to, en generell forskrift og en ren "konsesjonsforskrift" som bare omfatter lisens, sikkerhets sertifikat og

sikkerhetsgodkjenning. Fordi dette er et større arbeid og at forskriftene likevel må vurderes i forbindelse med eventuelle endringer som følge av varslet revisjon av jernbanepakke I fra EU, har vi imidlertid valgt å ikke foreta en slik endring nå. Videre kan vi ikke se at de øvrige bestemmelsene som er tatt inn i forskriften, som f.eks. om tilgang, markedsovervåking og administrative bestemmelser, er så omfattende at det er hensiktsmessig å ta disse bestemmelsene inn i en egen forskrift.

De foreslåtte endringene omfatter i hovedsak kun presiseringer og klargjøringer av gjeldende forskrift. Det er videre foreslått at kapitlet om tilsyn og kontroll utgår, da dette følger direkte av jernbaneloven. Denne myndigheten er delegert til Statens jernbanetilsyn, som "tilsynsmyndighet" etter loven. Det er ikke foretatt noen realitetsendringer i forskriften. I forbindelse med at tilsynet er tillagt myndighet som markedsovervåker, foreslås det at tilsynet gis hjemmel til å gi utfyllende forskrifter til markedsovervåkingskapitlet (kapittel 8 i utkastet).

Forslaget anses ikke å ha økonomiske og administrative konsekvenser. Ved de klargjøringer og presiseringer som foreslås, anses forskriften å bli enklere å praktisere og forstå både for aktører og øvrige brukere.

De nærmere detaljer i forslaget til endringer i lisensforskriften (ny jernbaneforskrift) fremgår av vedlagte høringsnotat og forskriftsutkast.

Tillatelsesforskriften (nytt navn: Forskrift om tillatelse til å drive trafikkvirksomhet og infrastruktur for sporvei, tunnelbane, forstadsbane og godsbane, samt sidespor, havnespor m.m. (tillatelsesforskriften))

Tillatelsesforskriften gjelder for jernbanevirksomhet som f.eks. T-baner, trikk og andre frittstående jernbanenett, herunder baner for godstransport og visse museumsbaner mv. som ikke er knyttet til det nasjonale jernbanenettet. Videre gjelder forskriften for sidespor o.l. som er knyttet til det nasjonale jernbanenettet.

Departementet og tilsynets erfaring med forskriften har vist at den til dels har vært vanskelig å forstå for aktørene, og at det har vært en del tolkningstvil om hvilken virksomhet som skal omfattes av jernbaneloven og derved av tillatelsesforskriften.

Et eksempel på dette er at bruksbanen Bjørnevatn – Kirkenes eid av Sydvaranger Gruve AS som etter en fortolkning av forskriften ble ansett å falle utenfor denne reguleringen, noe som departementet fant ikke var lovgivers intensjon. Departementet signaliserte i den forbindelse, i brev av 3. juli 2008 til Statens jernbanetilsyn, at departementet ville ta initiativ til å foreslå en forskriftsendring i tillatelsesforskriften som klargjør at baner av denne type i fremtiden skal falle inn under jernbanelovgivningen. Vi har etter at banen ble satt i drift blitt gjort oppmerksom på at det har vært ulykker i forbindelse med driften av bruksbanen Bjørnevatn – Kirkenes, og som Statens havarikommisjon ikke har kunnet undersøke, fordi banen ikke har vært

omfattet av jernbanelovgivningen. Havarikommisjonen har tatt problemstillingen opp med departementet at ment at dette er uheldig.

I forskriftsutkastet er derfor unntaket i gjeldende tillatelsesforskrift § 2-1 bokstav a om at forskriften ikke gjelder for: *"museumsvirksomhet og bane for transport av gods til eget bruk, når banen ikke krysser offentlig vei eller for øvrig ikke utgjør en vesentlig trafiksikkerhetsrisiko"*, foreslått fjernet. I stedet er det foreslått et nytt unntak i utkastets § 1-5 annet ledd som lyder: *"Jernbanevirksomhet av svært begrenset omfang og der formålet ikke primært er transport av passasjerer eller gods er unntatt fra jernbaneloven og omfattes ikke av forskriften her."*

Bakgrunnen for forslaget er at det i den nye jernbaneloven av 1993 ikke var ment å gjøre endringer i reguleringen av de jernbanevirksomheter som til da var omfattet av konsesjonsplikten etter de gamle jernbanelovene, jf. NOU 1991: 32 pkt 10.2 s. 42. Hvorvidt den foreslåtte endringen vil medføre at andre enn bruksbanen Bjørnevatn – Kirkenes nå vil falle inn under jernbanelovgivningen, er usikkert. Så langt departementet har kjennskap til er det kun eventuelt én bane til som må vurderes i den forbindelse, nemlig Urskog – Hølandsbanen. Det vil bli tatt eget initiativ overfor denne banen etter at forskriften trer i kraft for å bringe på det rene hvorvidt den i fremtiden vil gå inn under jernbanelovgivningen. Overgangstiden for å innhente nødvendige tillatelser er satt til 2 år fra forskriftens ikrafttredelse, dvs. 1. januar 2013. *De økonomiske og administrative konsekvensene* av forslaget antas ikke å bli store for myndighetene, da denne uklarheten har ført til betydelig arbeid i forbindelse med fortolkninger og andre henvendelser med bekymringsmeldinger etc. For den/de virksomheter som nå vil falle inn under jernbanelovgivningen, vil det føre til kostnader i forbindelse med søknadsprosessen og ved at det må stilles forsikring/garanti for erstatningsansvar som kan oppstå på grunn av virksomheten. De sikkerhetsmessige fordeler ved at banen/banene blir omfattet av jernbaneloven oppveier etter departementets syn disse konsekvensene.

Flere virksomheter har uttrykt at det har vært vanskelig å forstå forholdet mellom kapittel 3 og 4 i gjeldende forskrift vedrørende de ulike tillatelsene. Det er derfor foreslått klargjøringer i forskriften for å rydde opp i dette. Etter den nye inndelingen i forslaget, vil virksomheter som driver både trafikkvirksomhet og infrastruktur få utstedt to tillatelser, og ikke bare én som i dag. Det foreslås videre at vilkårene for de to typer tillatelser blir tilnærmet like. For de som ikke oppfyller kravene til to tillatelser er det satt en overgangstid på 5 år, dvs. 1. januar 2015. Dette vil ikke ha vesentlige konsekvenser fordi det i dag er et krav om at tillatelse til å drive infrastruktur (sikkerhetsgodkjenning) skal fornyes hvert femte år. Det er foreslått i forskriftsutkastet at denne tidsbegrensingen for tillatelse ikke lenger skal gjelde så lenge virksomhetene oppfyller de vilkår som gjelder. Kun ved vesentlige endringer i virksomheten som drives, kan det som i dag kreves ny tillatelse. Dette innebærer en besparelse både for virksomhetene og myndighetene.

De nærmere detaljer i forslaget til endringer i tillatelsesforskriften fremgår av vedlagte høringsnotat og forskriftsutkast.

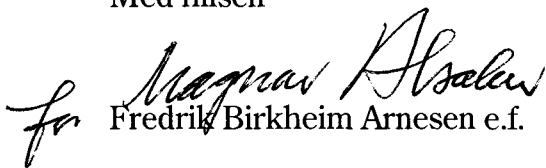
Høringsfrist

Vi ber om eventuelle uttalelser til forskriftsutkastene innen **19. november 2010**, da det tas sikte på at forskriftene skal gjelde fra 1. januar 2011.

Andre som ønsker å avgi uttalelser har anledning til dette i forbindelse med at saken legges ut på departementets hjemmeside under høringer:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/sd.html?id=791>

Med hilsen

for Fredrik Birkheim Arnesen e.f.

Berit Fallan

Vedlegg:

- Høringsnotat - Utkast til ny jernbaneforskrift som skal erstatte lisensforskriften
- Høringsnotat – Utkast til ny tillatelsesforskrift
- Utkast til ny jernbaneforskrift
- Utkast til ny tillatelsesforskrift

Kopi til:

Statens havarikommisjon for transport

Likelydende brev sendt til:

ABB Eiendom

Akademikerne

Akershus fylkeskommune

Sentraladministrasjonen

Akershus Fylkesmuseum avd. Urskog-

Hølandsbanen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Baneservice AS

Bergen Elektriske Sporvei

Bergen kommune

BKK AS

Borregaard Ind.

Bybanen AS

CargoLink AS

CargoNet AS

Direktoratet for arbeidstilsynet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og
beredskap

Elkem Meraker AS

Fjord1 Partner AS

Flytoget AS

Green Cargo AB

Box 39,

Harald Møller AS

Hector Rail AB

Sverdvegen 13

Helge R. Olsen & Sønn AS

Jernbaneverket

Kollektivtransportproduksjon AS

Konkurransetilsynet

Landsorganisasjonen i Norge

Larvik Havn KF

Malmtrafikk AS

Mantena AS

MiTrans AS Hamar

Museene i Sør-Trøndelag AS

(Thamshavnbanen)

Museumsbanerådet

Narvik Havn KF

Norcem AS

Norges Ingeniør- og

Teknologiorganisasjon

Norsk Bergverksmuseum

Norsk Jernbaneforbund

Norsk Jernbaneklubb
Norsk Jernbaneklubb - Gamle
Vossebanen
Norsk Jernbaneklubb - Krøderbanen
Norsk Jernbanemuseum, Jernbaneverket
Norsk lokomotivmannsforbund
Norske Skog - Skogn Fiborgtangen
Norske Skogindustrier ASA
NSB AS
NSB Gjøvikbanen AS
Næringslivets Hovedorganisasjon
Oslo Havn KF
Oslo kommune - Samferdselsetaten
Oslo T-banedrift AS
Oslotrikken AS
Peterson Rail AB
Railcare Tåg AB Box34
Ruter AS
SJ AB
SJ Norrlandståg AB
Smurfit Norpapp AS
Statens jernbanetilsyn
Stiftelsen Kunstnerdalen Kulturmuseum
Stiftelsen Rjukanbanen
Stiftelsen Setesdalsbanen
Stiftelsen Urskog-Hølandsbanen
Sydvaranger Gruve AS
Transportbedriftenes landsforening
Transportbrukernes Fellesorganisasjon
Trondheim kommune
Tågakeriet i Bergslagen AB Bangårdsgatan 2
Valdresbanen AS
Veolia Transport Bane AS
Veolia Transport Bane AS (Gråkallbanen)
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund